

DỰ ÁN VNSAT – CHUYỂN ĐỔI NÔNG NGHIỆP BỀN VỮNG
VIỆN CHÍNH SÁCH VÀ CHIẾN LƯỢC PHÁT TRIỂN NÔNG NGHIỆP NÔNG THÔN

HỒ SƠ THỊ TRƯỜNG
NHẬP KHẨU LÚA GẠO CỦA VIỆT NAM
THỊ TRƯỜNG IRAQ

Hà Nội, 2018

7. Thị trường Iraq

7.1. Tổng quan về Iraq

7.1.1. Các thông tin cơ bản

Tên chính thức: Cộng hoà Iraq, **Thủ đô:** Bagdad

Diện tích: 437.072 km², đứng thứ 58 thế giới về diện tích đất liền

Dân số: 38,27 triệu người (2017), trong đó khoảng 75% là người Ả Rập, dân tộc người thiểu số chính là người Kurd (15%) sống tại khu vực miền bắc nước này

Ngôn ngữ chính: tiếng Ả Rập, tiếng Kurd.

Tôn giáo: Hồi giáo Shia (64,5%)/ Sunni (31,4%), Yazidi (2%), Công giáo (1,2%)

Đơn vị tiền tệ: Dinar (IQD), 1 USD = 1188,3 CFA (tháng 11/2018)

Múi giờ: nằm tại Trung Đông, múi giờ GMT +3 (lệch 4 tiếng so với Việt Nam)

Biên giới: giáp với Ả Rập Xê Út, Kuwait về phía nam, Thổ Nhĩ Kỳ về phía bắc, Syria về phía tây bắc, Jordan về phía tây, và Iran về phía đông

Đặc điểm tự nhiên: phần lớn đất đai Iraq là sa mạc, nhưng khu vực giữa hai con sông lớn Euphrates và Tigris là đất màu mỡ. Phía bắc đất nước là khu vực miền núi rộng lớn, phía nam có bờ biển ngấn nhìn ra vịnh Ba Tư. Khí hậu phần lớn là khí hậu miền xa mạc với mùa đông ôn đới lạnh và mùa hè khô, nóng, ít mưa. Vùng núi phía bắc có mùa đông lạnh, thỉnh thoảng có nhiều tuyết rơi có thể gây ngập lụt.

Thể chế chính trị: Cộng hòa Tổng thống. Chính trị Iraq khá bất ổn, sau khi Mỹ lật đổ chính quyền độc tài của tổng thống Saddam Hussein năm 2003, xung đột giữa hai dòng Sunni và Shia liên tục xảy ra. Xung đột không chỉ xảy ra giữa hai dòng Hồi giáo, mà còn xảy ra giữa nhóm vũ trang cực đoan (ISIL) với các tôn giáo thiểu số tại nước này như Yazidis. Năm 2017, dân tộc thiểu số chính là người Kurd đã tổ chức một cuộc trưng cầu ý dân về việc nhóm người này tách khỏi Iraq (mà không được sự đồng thuận của chính phủ Iraq), kết quả tỷ lệ ủng hộ lên đến hơn 92%.

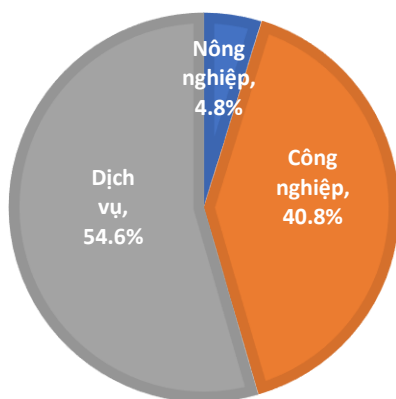
Ngày nghỉ, lễ tết: tết Dương lịch; Quốc tế Lao động, các ngày lễ của Hồi giáo (kết thúc lễ Ramadan, lễ Eid Al-Adha, ngày sinh của nhà tiên tri Muharram...) có thể lên tới 10 ngày; Quốc khánh (3/10); ngày chiến thắng (10/12).

7.1.2. Tình hình kinh tế

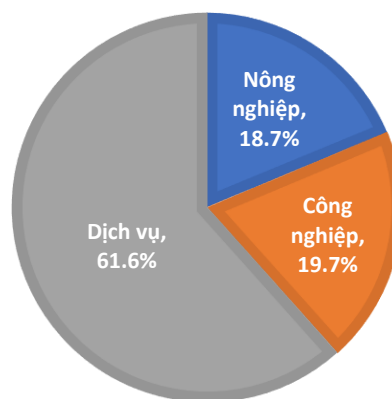
Dù là nước có trữ lượng giàu mỏ lớn thứ 2 thế giới nhưng nền kinh tế Iraq trong 10 năm trở lại đây hầu như không phát triển do nhiều xung đột trong nước. Kinh tế Iraq phụ

thuộc chủ yếu vào dầu thô, chiếm 90% tổng nguồn thu của chính phủ và 80% nguồn thu ngoại hối của nước này. Dù có vùng đồng bằng màu mỡ nằm giữa sông Ti-gơ-rơ và sông Ơ-phơ-rát, nhưng sản xuất nông nghiệp của nước này vẫn không đủ cung cấp trong nước và thường phải nhập khẩu thực phẩm từ nước ngoài.

Hình 1: Cơ cấu GDP theo ngành của Iraq năm 2017

Hình 2: Phân bố lao động theo ngành của Iraq năm 2017

Nguồn: Index Mundi và Global EDGE

Bảng 1: Tổng quan kinh tế Iraq giai đoạn 2015-2017

	2015	2016	2017
GDP	598 tỷ USD	663,7 tỷ USD	660,7 tỷ USD
Tăng trưởng GDP	4,8%	11%	-0,78%
GDP theo đầu người	16.050 USD	17.516 USD	17.198 USD
Tỷ lệ lạm phát	1,39%	0,53%	0,18%
Sản phẩm nông nghiệp	Lúa mì, lúa mạch, gạo, rau, quả chà là, bông, bò, cừu, gia cầm		
Công nghiệp	Dầu khí, hóa chất, dệt may, da, vật liệu xây dựng, chế biến thực phẩm, phân bón, chế tạo kim loại		
Kim ngạch nhập khẩu		19,57 tỷ USD	36,47 tỷ USD
Mặt hàng nhập khẩu chính	Thực phẩm, dược phẩm		

Đối tác nhập khẩu 2016	Trung Quốc (26,9%), Thổ Nhĩ Kỳ (26,6%), Hàn Quốc (5%), Mỹ (4,4%)		
Kim ngạch xuất khẩu		28,36 tỷ USD	56,74 tỷ USD
Mặt hàng xuất khẩu chính	Dầu thô, nhiên liệu thô, thực phẩm và động vật sống		
Đối tác xuất khẩu 2016	Trung Quốc (21,9%), Ấn Độ (20,6%), Mỹ (12,3%), Hàn Quốc (10,3%), Ý (6,8%), Hy Lạp (5,4%)		

Nguồn: Index Mundi và Global EDGE

7.1.3. Quan hệ ngoại giao với Việt Nam

- **Quan hệ chính trị:** Ngày 10/7/1968, ta và Iraq thiết lập quan hệ ngoại giao ở cấp đại sứ. Năm 1978 ta lập quan hệ Đảng với Đảng cầm quyền Iraq (Đảng Baath). Iraq tích cực ủng hộ và giúp đỡ nhân dân ta trong cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Sau chiến tranh Iraq năm 2003, Chính quyền mới tại Iraq tiếp tục khẳng định coi trọng quan hệ với Việt Nam.

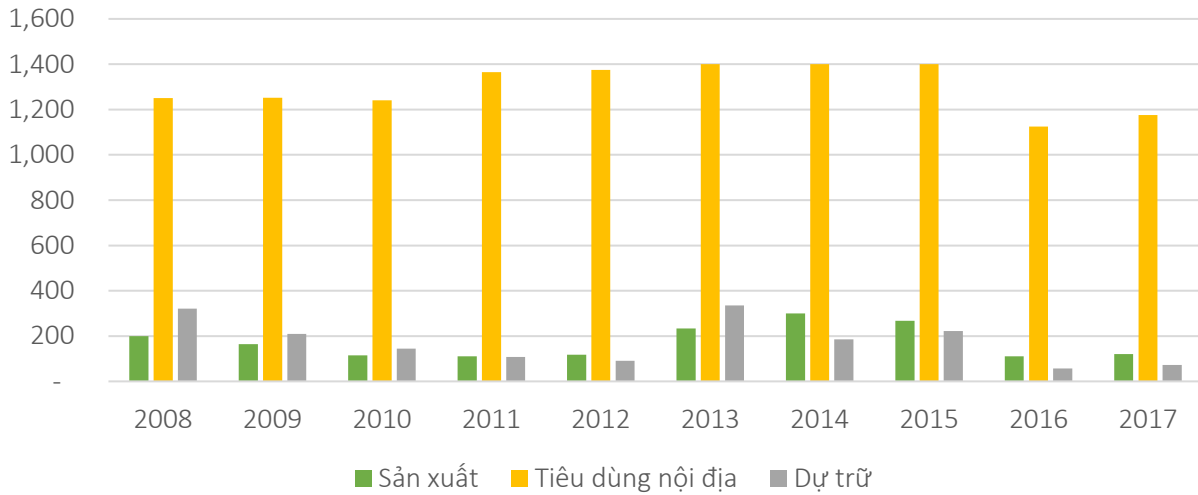
- **Quan hệ kinh tế:** Đến nay, Việt Nam đã trả cho phía Iraq 15 triệu trong tổng số 32 triệu USD ta nợ Bạn. Theo thỏa thuận, ta sẽ thanh toán nốt cho phía Iraq 17 triệu USD bằng hàng hóa. Tuy nhiên, do việc thanh toán bằng hàng hóa gặp nhiều khó khăn, Bộ Tài chính ta đang dự kiến kiến nghị Thủ tướng Chính phủ cho thanh toán nốt số nợ còn lại bằng tiền.

- **Các hiệp định/thỏa thuận đã ký:** Hiệp định trao đổi thương mại và hợp tác kinh tế, khoa học, kỹ thuật (1977); Hiệp định hợp tác văn hoá (1979); Hiệp định vay nợ bằng dầu thô (1975 và 1976); Hiệp định vay nợ tiền mặt (1979); Hiệp định tại chính về vấn đề trả nợ (1990); Hiệp định Lãnh sự (1990); Hiệp định miễn thị thực cho HC Ngoại giao và Công vụ (12/2001); Thoả thuận xoá nợ gốc còn lại cho Việt Nam (3/2002).

7.2. Nhu cầu tiêu dùng gạo của Iraq

Hiện nay, Iraq chỉ có khả năng tự cung 10% lượng gạo tiêu dùng trong nước nên nước phụ thuộc chủ yếu vào gạo nhập khẩu. Trong giai đoạn 2013-2015, sản xuất gạo của Iraq đã có sự tăng trưởng nhẹ. Nhưng do ảnh hưởng của chiến tranh nên từ 2016, cả tiêu dùng, sản xuất và dự trữ gạo của Iraq đều giảm mạnh. Dự báo sản lượng gạo của Iraq trong những năm tới sẽ tiếp tục giảm do hạn hán tăng và bất ổn chính trị vẫn tiếp diễn.

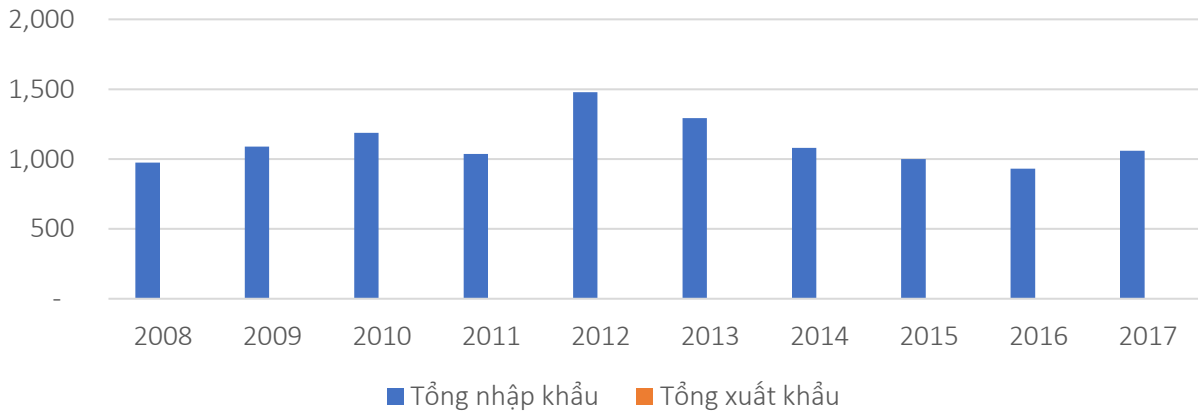
Hình 3: Sản lượng, tiêu dùng nội địa và dự trữ gạo của Iraq, trong giai đoạn 2008-2017 (đơn vị: nghìn tấn)

Nguồn: USDA

Hằng năm, Iraq nhập khẩu khoảng 1 triệu tấn gạo. Tốc độ tăng trưởng nhập khẩu gạo của Iraq đạt khoảng 2,4%/năm trong 10 năm trở lại đây.

Hình 4: Xuất nhập khẩu gạo của Iraq, trong giai đoạn 2008-2017 (đơn vị: nghìn tấn)

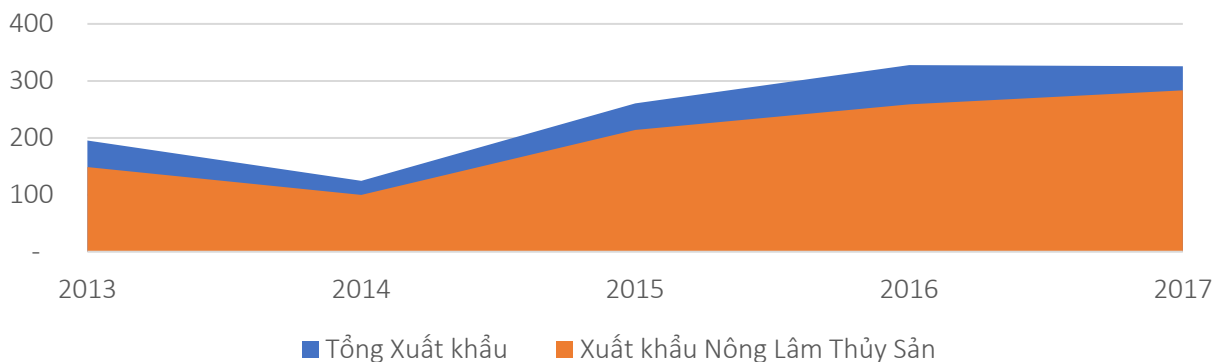
Nguồn: USDA

7.3. Tổng quan về thương mại giữa Việt Nam và Iraq

7.3.1. Tình hình xuất nhập giữa Việt Nam và Iraq

Xuất nhập khẩu của Việt Nam và Iraq còn khá khiêm tốn chủ yếu do các bất ổn chính trị ở nước này. Năm 2017, tổng xuất khẩu của Việt Nam sang Iraq chỉ đạt 326 triệu USD, trong đó chủ yếu là các sản xuất nông lâm thủy sản.

Hình 5: Xuất khẩu của Việt Nam sang Iraq, trong giai đoạn 2013-2017 (đơn vị: triệu USD)

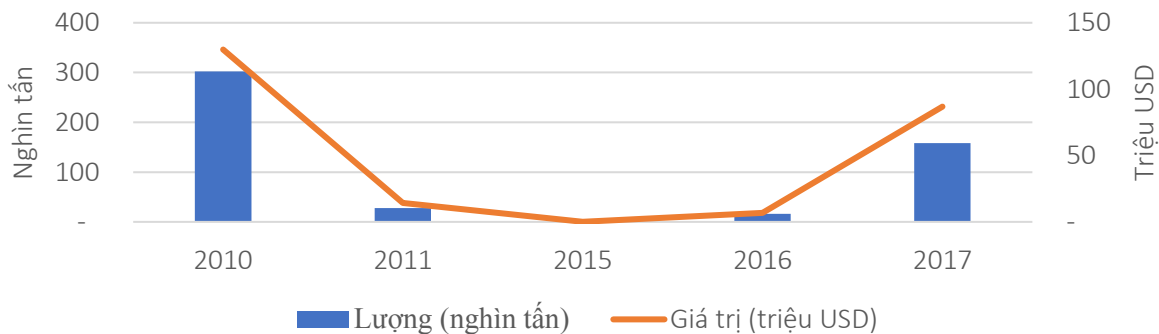

Nguồn: Trademap và Tổng cục Hải quan

7.3.2. Xuất khẩu gạo của Việt Nam sang Iraq

Xuất khẩu gạo của Việt Nam sang Iraq mới chỉ phục hồi trong năm 2017. Giai đoạn 2011-2016, xuất khẩu gạo của Việt Nam sang Iraq gần như bị đình chỉ hoàn toàn do bất ổn chính trị. Các đơn vị muốn nhập khẩu gạo phải đệ đơn lên cơ quan quản lý của Iraq để chờ xét duyệt. Phần lớn gạo nhập khẩu vào Iraq đều thông qua hợp đồng chính phủ và nước này sẽ cấm nhập khẩu trong thời gian hu hoạch trong nước.

Hình 6: Xuất khẩu gạo của Việt Nam sang Iraq, trong giai đoạn 2010-2017

Nguồn: Tổng cục Hải quan